

200 vuotta naapuruutta

Nykyisen Suomen alueen liittäminen Venäjän keisarin alaisuuteen 1809 oli useiden sotien ja Euroopan silloisen kehityksen luonnollinen seuraus. Ruotsista, johon Suomi kuului, oli tullut yksi Euroopan pikkuvaltioista. Tätä eivät Ruotsin kuninkaat ja johtavat piirit olleet tajunneet – ja Suomi joutui monen sodan ja miehityksen taistelutantereeksi. Monissa viimeisien vuosikymmenien kirjoituksissa ja lausunnoissa, esitetään Suomen joutumista Venäjän keisarin alaisuuteen, Suomelle ja suomen kielelle myönteisenä asiana. Myös Kustaa III lakien ja hallitusmuodon säilyminen Venäjän keisarin Suomessa nähdään Suomelle eduksi. Venäläistämistoimien käynnistyminen ja keisarivallan heikentyminen avasivat mahdollisuuden vapautumiselle ja kansanvallan laajentumiselle. Kansaneduslaitoksesta tuli todella Eduskunta, vaikka se oli vuosikymmenen lähes

täysin vailla valtaa. Itsenäistymisen myötä tämä Eduskunta sai valtaa, vaikka sitä rajoitti keisarin valtaa muistuttavat presidentin valtaoikeudet. Vasta viimevuosisadan lopulla vallan kaksijakoisuus poistui. Oikeastaan voitaisiin sanoa, että maan viimeinen keisari oli Koivisto.

Ruotsissa kansanedustuslaitos kehittyi säätyvaltiopäivistä, jonkinlaisiksi luokkavaltiopäiviksi, jossa yksityisiltä valitsijoilta puuttui omien edustajiensa henkilöllinen valintaoikeus. Eturyhmien johto päätti listoista, joita kansa sai äänestää. Vasta 1990-luvulla Ruotsiin on saatu jonkinlainen henkilövaali. Tilannetta kuvaa myös ”tittelit”: Suomessa valitaan kansanedustajia, Ruotsissa eduskunnan jäseniä. Vielä 60-luvulla sanottiin Ruotsin edustusjärjestelmän vaalien eroavan Neuvostoliiton vaalijärjestelmästä pääasiassa siinä, että Ruotsin vaaleissa on valitsijoilla useita

puolueita valittavana.

Ensi vuonna on kulu-
nut 200 vuotta siitä
kun yksinvaltiuteen
rakentuva Ruotsi hajo-
si kahtia. Osista on
kehittynyt kansanval-
tainen Suomi ja puolue-
valtainen Ruotsi. Lähes puolivuosisataa
Ruotsissa asuneena ”vaikuttajana” pidän
Suomalaista järjestelmää sellaisena, josta
pitäisi ottaa oppia Euroopan ja maailman
demokratisoimisessa. Suomen vaalijär-
jestelmän vallitessa voivat yksilön ihmi-
soikeudet ja vapaudet toteutua parhaiten.
Demokratia ei kuitenkaan ole koskaan
valmis.
Suomensuuntasen järjestelmän kehityksen
puolesta puhumisen mahdollisuuksia on
puolustettava, myös historiallisena muis-
tamisen vuonna 2009.

Oiva Kilpeläinen

Yhteistyötä ja tukea

Suur-Tukholma on toiminut lähes 20 vuotta. Lehden toiminta kuvaa myös ruotsinsuomalaisten järjestöjen ja laitosten toimintaa: siihen sisältyy vasta- ja myötätuulta. Vapaaehtoistyön perustalle rakentuvana olemme olleet paljon riippuvia henkilöistä, jotka ovat halunneet uhrata aikaansa. Luonnollisesti mainostajat ja yhdistyksen jäsenet ovat tehneet toiminnan mahdolliseksi. Kiitos teille kaikille menneistä vuosista! Toivomme tukea jatkossakin teiltä, - ja uusia tukijoita. Jäsenyys on yksi tukimuoto, vaikka jäsenmaksut ovat alhaisia: yksilöjäsenelle 50 ja yhdistyksille 100 kruunua. Otamme mielihyvin vastaan myös lahjoituksia, jos niihin ei sisälly toimintaa rajoittavia vaatimuksia.

Tulevaisuus?

Myös tänä vuonna teemme neljä lehteä: kaksi suurta ja kaksi vain jäsenille menevää A5 kokoista. Panemme lehdet myös kotisivullemme, kun teknisistä ongelmista selviämme. Web-TV:stä ja Web-radiosta olemme puhuneet jo lähes vuoden. Vaikka kotisivun päivittämisessä on ongelmia, ohjelmien teko lienee kuitenkin suurin haaste. Sivulla 10 pohdiskellemme kirjojen ja ohjelmien tekemisen mahdollisuuksista vuokraamassamme tietokonestudioissa. Yhteistyö Axevallan kansankorkeakoulun, muiden koulujen, yritysten ja laitosten kanssa voisi olla hyvin edullista koko ruotsinsuomalaisuudelle.

Lehti postitetaan vain jäsenille!

Jotkut ovat maksaneet vuoden 2008 jäsenmaksun jo 2007 maksun yhteydessä. Muilta ja uusilta jäseniltä toivomme nyt jäsenmaksua. Pane jäsenmaksusi (ja myös lahjoitukset) lehden **PG-tilille: 491 85 1-2** ja kirjoita nimesi, osoitteesi, puhelinnumerosi ja sähköpostiosoitteesi tilillepanokorttiin. Voit lähettää tiedot myös sähköpostilla: toimitus@suur-tukholm.se.

Oiva Kilpeläinen

Minkä tien valitsemme?

Ihminen harkitsee koko elämän erilaisia vaihtoehtoja. Nykyisin länsimaissa tuo vapaa markkinatalous päivittäin valittavaksemme lukuisia, lähes samanarvoisia, tavaroita ja palveluja. Harkitsemme elämässämme myös pitkäaikaisia sitoutumisia: esimerkiksi ammatin valinta, asunto ja perhe. Poliittinen, uskonnollinen ja kulttuurillinen asennoituminen kuuluvat myös pitkäaikaisiin sitoutumisiin. Kaikissa edellä mainituissa meitä aikaisimpina vuosisatoina on kovakätisestikin ohjattu - ja monissa maissa pyritään vieläkin ohjailemaan. Markkinatalouksissa myös ohjaillaan, esimerkiksi mainonnalla. Suunnitelmatalouksissa ja diktatuureissa ohjaillaan määräysten lisäksi vaihtoehtojen vähyydellä. Länsimainen markkinatalous, elämäntapamme ja demokratiamme ovat kehittyneet vuosisatojen kuluessa, puutteiden ja diktatuuristen määräysten yhteiskunnista. Jatkuvasti kehittyvillä demokraattisilla elimillä ja aikaamme soveltuvilla mene-

telmillä pyrimme ohjailemaan yhteiskuntiamme siten, että meillä yksilöinä olisi mahdollisimman turvallinen ja henkisesti rikas elämä. Suuren enemmistön hyväksynnän poliittisen järjestelmän puitteissa ja valitsemiemme poliitikkojen avulla pyrimme vaikuttamaan siihen, että meille ja monelle muulle mahdollisimman hyvä elämä voi toteutua.

Luottamuksen ja uskon ala?

Uskontoja on käytetty ja käytetään vieläkin politiikan työkaluna. Uskovaisen on helppo luottaa samaan uskoon kuuluvan lupauksiin ja tulevaisuuden kuvauksiin. Eduskunnan valta tulee kansalta, todetaan useimpien demokraattisten maiden perustuslaeissa. Eduskuntien jäsenten valittavat vaihtelevat. Vähiten tavallisen kansalaisen mielipiteitä edustavat ne kansanedustajat, jotka ovat yhden edustajan vaalipiireistä valittuja. Suhteellinen vaalitapa, isot vaalipiirit ja henkilövaalit lisäävät eduksellisuutta.

Suomen tapainen vaalilaki ja jokaisen ehdokkaan samanlaiset vaalityön resurssit ovat paras takuu päättävien elinten edustavuudesta. Toimiva demokratia edellyttää myös yleistä sanan vapautta, oikeutta kertoa asioista ja hankkia tietoja, kokoontumis-, mielenosoitus-, yhdistys- ja uskonvapautta. Painovapauden on taattava kaikille yhtäläinen vapaus kertoa asioista lehdissä, kirjoissa, TV:ssä, radiossa ja sähköisesti myös esimerkiksi internetissä. Näitä vapauksia on puolustettava ja kehitettävä. Vallanpitäjät voivat erilaisilla taloudellisilla, oikeudellisilla ja esimerkiksi yleiseen mielipiteeseen, uskontoon ja tabuihin vedoten, pyrkiä rajoittamaan sananvapautta. Kuitenkin on aina muistettava, että sananvapauden rajoittaminen voi myös rajoittaa yhteiskunnalle ja yksilöille tärkeän tiedon saamista. Luonnollisesti sananvapaus vaatii vastuuta myös käyttäjältä, vastuuta muiden lakien kunnioittamista.

O K

Förändra den svenska vallagen – gör väljaren myndig!

Jag skrev ett medborgarförslag till Haninge kommunfullmäktige i slutet av 2006. I slutet av 2007 avtog kommunfullmäktigt mitt förslag, att kommunen skulle hemställa hos regeringen att i Haninge få prova personval 2010, enligt finska regler. Suur-Tukholma publicerade detta förslag 1/2007.

Här publiceras nu kommunjuristens avslagsmotivering och mitt försvarstal i kommunfullmäktige.

Jag tycker att vanliga väljare inte skall omyndigförklaras av ”partitopparna”. De lokala partiledarna skall inte skyddas utan tvingas möta sina väljare öga mot öga.

Svenska väljare är tillräckligt kompetenta att välja sina företrädare till politiska beslutsförsamlingar, utan omyndigförklaring. I Finland har man klarat detta i över 100 år. I Sverige klarar vi det också. Politik skall inte vara en skyddad verksamhet.

Oiva Kilpeläinen